

Trebuie să știi să mori și să înviezi în fiecare zi. Pentru că viață înseamnă moarte continuă

*Interviu cu P.Cuv. Păr. Arhim. Arsenie Papacioc – Mănăstirea „Sfânta Maria”
Techirghiol – Constanța, cu prilejul împlinirii a 95 de ani de viață – 15.08.2008*

Steliana Gomboș: - Preacuvioase Părinte Arsenie, în primul rând îngăduiți-mi să vă adresez un sincer și călduros „La Mulți și Fericiți Ani!” cu prilejul zilei dumnevoastră de naștere, totodată să vă mulțumesc mult pentru dragostea de a-mi acorda acest interviu, și apoi să vă întreb: ce le recomandați în primul rând creștinilor care doresc să sporească în viața duhovnicească?

Părintele Arhimandrit Arsenie Papacioc: - Eu recomand o stare de veselie interioară, lăuntrică, din inimă, o stare ce înseamnă rugăciune neîncetată. O stare de veselie adevărată, degajată de problemele vieții, de problemele cărărilor vieții, ale unuia și ale altuia. O stare de veselie, cu orice chip. Dacă-i întristare, se clocesc ouăle diavolului. Este o stare de absență, de întunecare. Dacă un om nu moare de pe poziția de trăire, de înălțare, de steag, toată creația suferă. Noi trăim într-o mare unitate, toată creația lui Dumnezeu este o unitate. Dacă ne despărțim de marea unitate, suntem pe poziție de anulare, de auto anulare. Deci, recomand o poziție de trăire. Pentru că tragedia întregii lumi trebuie plânsă ca propriile noastre păcate. Și starea de rugăciune înseamnă o stare de prezență. Eu ca duhovnic ce toată ziua stau de vorbă cu lumea care are nevoie de verticalitate, nu recomand nevoie. Recomand o stare de prezență permanentă, care înseamnă recunoașterea forțelor de bine din tine.

S.G. - Ați cunoscut astfel de oameni care aveau o asemenea stare de prezență continuă?

P.A.P. - Asta este o întrebare la care nu se poate răspunde întru totul. Oamenii își păstrează ascunsă viața lor. Am trăit în pușcării 14 ani; am stat cu fel de fel de conducători ticăloși. Eram într-o anumită relație și cu Părintele Dumitru Stăniloae, bineînțeles respectând proporțiile, căci eram un prichindel pe lângă el. La procesul Rugului Aprins - am fost amândoi în același lot - el s-a purtat cam șovăielnic. Dar când a intrat în temniță, când a întâlnit acolo mari trăitori care erau de 20 de ani în închisoare, care cunoșteau Noul Testament aproape pe de rost - puțini erau care nu știau toate scrierile sfântului Ioan Evanghelistul - părintele Stăniloae a rămas impresionat. Nu se întâmplă nimic, absolut nimic, niciodată, fără voia lui Dumnezeu. Căci zice Mântuitorul: „Nu se mișcă fir de păr fără voia Mea”. Suntem conduși, guvernați de Dumnezeu în toată mișcarea noastră. Deci trebuie să fim atenți. În închisoare erau oameni de rugăciune. Am trăit cu ei, cu Valeriu Gafencu, cu Virgil Maxim... L-am avut pe Virgil Maxim chiar în celulă. Am stat împreună, mi-a fost aproape ca un ucenic. Am stat mult timp în doi, în celulă, la Aiud. Pe mine m-au ținut ani de zile la zarcă. Zarca era la Aiud o închisoare în închisoare. Nu știți! Făcută de unguri pentru români. Acolo nu vedeam nimic. Ne scoteau afară zece minute pe lună. Vă dați seama, erai cu totul suspendat de tot ce-i materie! În asemenea condiții, toți creștinii aceștia se rugau. Dar care era intensitatea rugăciunii, asta e greu de apreciat - ca să satisfacem noi acum lumea curioasă de astăzi. Vă mai spun încă o dată: eu recomand o stare de veselie care înseamnă rugăciune neîncetată.

S.G. - Preacuvioase Părinte Duhovnic, de ce Sfânta Liturghie este considerată de către toți Părinții ca fiind cerul coborât pe pământ?

P.A.P. - Sfânta Liturghie face abstracție de la orice fel de comparație. Sfânta Liturghie este Cer, este Dumnezeu. În mâna omului, bineînțeles. E cel mai important, cel mai mare lucru posibil. Și de multe ori mă gândesc ce cinste are omul. Pentru că Dumnezeu a creat două lucruri nemaipomenite care nu se pot repeta. A creat o femeie distinsă care L-a născut pe Dumnezeu și a creat preoția care-L coboară de sus și îl naște din nou pe Sfânta Masă. Ce ziceți de lucrul acesta? Nu e o coajă de pâine acolo, este un Dumnezeu, este o creație întregă!

Cum aș îndrăzni să o compar, cu cine, cu ce rugăciune, cu ce sfințenie? Este chiar Dumnezeu, întrutotul pe Sfânta Masă. Și lucrarea aceasta o săvârșește omul. Pentru că ființa umană - așa cum zice și Sfântul Grigorie de Nyssa - este copleșitoare, de neînțeles. Dumnezeu are încă taine ascunse cu privire la om, pe care nu le cunosc nici îngerii. Omul este cu totul superior în creație. Lupta Satanei, asiduă și chiar finală, este să nu recunoaștem că putem fi în asemănare cu Dumnezeu. Da, suntem creați așa. Recunoaștem, nu recunoaștem, așa suntem creați. Nimeni din creație nu-i ca omul. El este singura verigă posibilă de legătură între Dumnezeu și creație. Omul! Lui i s-a încredințat marea răspundere să supravegheze întreaga creație, el este stăpânul creației. Omule, omule, uite pe cine bagi tu în iad! Pe tine, adică, atunci când mergi pe calea pierzării. Așa că Liturghia, în sfârșit, nu-i o lucrare omenească, ea este peste înger și peste orice. Este chiar El. Da! „Eu sunt Cel ce sunt”, aici și acum! Învierea lui Iisus Hristos s-a făcut... Nu numai El a înviat. Toată creația a avut un moment de recucerire și de reînviere. Dar toată gloria acestei nemaipomenite întâmplări, de care ne e și frică să amintim, n-ar fi fost așa de valoroasă dacă n-ar fi fost crucea mai întâi. Deci poziția aceasta este: întâi suferința și pe urmă plata. „Cine fuge de Cruce fuge de Dumnezeu”, zice Sfântul Teodor Studitul. Nu cer nimic altceva decât un pic de trezvie. Dumnezeu nu-i supărat pe noi atât de mult pentru anumite greșeli, pe cât este de supărat că suntem nepăsători. Să nu amânăm trezirea duhovnicească. În ierarhia din Biserică nu împăratul sau patriarhul este cel mai mare. Cine este mai smerit, aceia este mai mare în Biserică, în Împărăția cerurilor. Să știți că smerenia este singura cale de salvare.

S.G. - Vă rugăm să ne tălmăciți mai mult citatul din Sfântul Teodor Studitul.

P.A.P. - Eu am vreo 44 de arestări, iar la Rugul Aprins am fost condamnat 40 de ani. Vasile Voiculescu, Dumitru Stăniloae, Alexandru Mironescu și toți ceilalți au primit câte 15 ani. Mie mi-au dat 40 de ani. Sigur că m-am distrat când m-au condamnat, dar m-a costat. Că mă tratau peste tot ca pe un mare criminal. Chiar la Jilava un căpitan m-a întrebat în timp ce mă dezbrăca și mă tundea: „Ce-ai făcut, mă?” „N-am făcut nimica, mă!”, i-am zis eu. „Mă, dacă nu făceai nimic te condamna la 10-15 ani, dar 40 de ani...” Vedeți, dacă nu făceam nimic, tot mă condamna la 10-15 ani. S-a dat de gol, știți. Iacă cu cine-aveam de-a face. Iacă cine te dezbrăca, iacă cine te omora... Important este ca tu să ai o poziție de prezență. Nu m-au omorât, deși mă urmăreau, mă băgau pe la răcitor, la camere frigorifice. În trei zile mureai, după socoteala lor. N-am murit în trei zile. Mi-au dat cinci. N-am murit în cinci zile. Mi-au dat șapte, n-am murit. N-a vrut Dumnezeu. Dar a fost greu. Important este ca acolo unde ești să fii prezent. Și, fie ce-o fi, de acum. Om sunt, un pai în vânt. Nu mai conta moartea, părinților. Moartea era salvare! Dar există un duh, o linie, o rază de viață în om care nu cedează. Și n-avem alt ideal decât de-a ne hărăzi Dumnezeu fericirea să murim chinuți și sfârtecați pentru scânteia de adevăr ce știm că-o avem în noi, pentru a cărei apărare vom porni la încheștare cu stăpânitorii puterilor întunericului pe viață și pe moarte. Asta-i deviza fiecăruia creștin. Dacă nu-i așa, atunci „mortua est”! În tinerețe eram singurul din sat care mergeam la biserică. Nu babă, nu moș, nu nimica, eram eu singur. Și a zis preotul: „am și eu unul care vine la biserică, dar nici el nu stă pân' la sfârșit”. Eu când am auzit vorba asta... Nu știam, eram un copil. Când începea predica, credeam că s-a terminat totul. Nu știam eu de Liturghie, eram copil. De atunci n-am mai ieșit din biserică până nu ieșea și preotul, să fiu sigur că s-a terminat. Eu sunt macedonean după tată. Tatăl bunicului meu a fost preot în Macedonia, de unde și numele de Papacioc. La origine, ne-a chemat Albu. În sfârșit... nu facultăți, nu academii, nimic nu te formează cât o stare de prezență continuă: ca închisorile, ca suferința. Este o mare greșală dacă o ignoră cineva. Când Mântuitorul era pe lacul Ghenizaret, cu apostolii, a zis „Să mergem pe țărmul celălalt”. S-a culcat în corabie.- în timpul asta valorile creșteau. „Doamne, Doamne, scoală că pierim!”, au strigat apostolii. „Vă și vedeți în fundul mării cu Mine cu tot!”. Adică: „N-am spus Eu bine, să mergem pe malul celălalt? Voi ați fără

valuri? Voaiați fără încercări?” Păi nu se poate. Pentru că, practic, toate astea îți topesc mai mult inima spre marile puteri, spre Dumnezeu.

S.G. – Cu alte cuvinte, Preacuvioase Părinte, cine fugе de Cruce fugе de Dumnezeu?!

P.A.P. - Toți Sfinții Părinți spun lucrul acesta. Așa că nu ignorați, nu refuzați suferința. Nu căutați Crucea, dar dacă vine, țineți-o! Mântuitorul Iisus Hristos n-a vrut Crucea, dar când I S-a dat n-a mai lepădat-o. N-a cedat deloc. L-au jupuit, dar n-a cedat. N-a zis deloc precum vroiau dușmanii Lui. Așa că numai și numai prin Cruce putem ajunge la înviere, *În concluzie, trebuie să știi să mori și să înviezi în fiecare zi. Pentru că viață înseamnă moarte continuă.*

S.G. – Preacuvioase Părinte Arsenie, despre anii pe care i-ați petrecut în viața de pustie, ce ne puteți spune?

P.A.P. - Viața de pustie e atât de suspendată încât n-ai puțința să vezi ceva cu picioarele pe pământ, așa că nu poată să înțeleagă cineva din afară ce se petrece la pustie. E o prezență și o creație întregă în inima și în mișcarea pustnicului. Am avut în acei ani și spaimă, dar m-a ajutat Dumnezeu să îmi țin prezența. Lupii erau foarte îndrăzneți. Nu mă temeam de urși ca de lupi. Pentru că lupii sunt flămânzi și atacă în ceată. În pădure e mai ușor pentru tine că lupul nu are gâtul flexibil ca să se uite așa, stânga-dreapta. Are privirea directă. În pădure copacii îl păcălesc, el crede c-ar fi oameni. Și are o teamă. Am văzut la toate animalele că au o teamă de om. Au o teamă de moarte. Fie că făceam o mișcare să gonesc urșii, fie că făceam o mișcare să gonesc lupii, dar toți se temeau. Chiar lupii aștia obraznici. Da, nu a fost o problemă grea, asta. Dar te ținea prezent. Te uitai în toate părțile, Însă, fără discuție, trebuie să recunosc - nu știu în ce măsură puteți să mă-nțelegeți -că ne ținea puterea lui Dumnezeu. Era o viață suspendată, desprinsă și de cuvinte și de înțelegerea oamenilor care n-au trăit cât de cât, cu mare dăruire mântuirea vieții lor. Este greu să vorbești despre niște lucruri de înălțime... Nu mai erai viu. Și totuși erai viu. Îmi amintesc multe: zăpadă, la un moment dat a nins, a nins patrușprezece zile, zi și noapte. S-a acoperit orice cărare, orice drum. Aveam un izvor la o distanță cam de două sute de metri de coliba unde stăteam. Până la izvor erau și lupi care pândeau căprioarele ce veneau să se adape. Dar eram și eu tot o capră, știți... Tot aveam nevoie de izvor. Iarna nu era o problemă, că era zăpadă și topeai zăpadă. Câteodată când o topeai, ți se înfîgeau acele de brad în gât. Și era atât de nesuferit! Sunt multe lucruri! Cum să exemplific, cum să le materializez? M-am folosit mult. Dar nu eram un om al pustiei. Dacă nu ai o stare de smerenie, oriunde ai fi în viață, dar mai ales în pușcărie și în pustie, n-o duci.

S.G. - Unde credeți sfinția voastră că a fost mai greu: la pustie sau în închisoare?

P.A.P. - Acum, vă dați seama, în închisoare nu credeau în Dumnezeu, nenorociții paznici. Și erau foarte sălbățiți, îndârjiți. La Aiud am avut un șef de gardieni acolo, la zarcă, se numea biro. Pe ungurește înseamnă primar. Era rău de tot. Să revin: cei de la pușcărie nu credeau în Dumnezeu. Și erau primejdioși. În pustiu luptai cu dracul. Dracul credea în Dumnezeu. Se temea de El. Puteai să-l ți pe diavol la distanță, de aceea nu mă speriam. Că te trăgea, trăgea haina de sub tine, o blană de piele pe care stăteam lungit noaptea. Se întâmplau multe lucruri. Dar nu era primejdios. Eram totuși liber. Și oamenii nu prețuiesc viața de libertate. Mai mult, nu prețuiesc suflarea și răsuflarea, că tot de la Dumnezeu sunt. Nu-i supărat Dumnezeu pe noi atât de mult pentru păcate, cât este supărat că suntem nepăsători. Asta trebuie propovăduit la toată lumea. Și vă spun și eu vouă, acum, tot așa. Faceți act de prezență la Dumnezeu: „Doamne, Tu m-ai făcut, Tu mă iei”. Ne-a creat singuri numai pentru El, nu și pentru dracul, pentru patimi. Nu ne jucăm cu timpul vieții noastre. Am avut ocazie să fiu chemat de multe ori la căpătâi de morți. Că eu, peste cinci ani, împlinesc o sută de ani de viață pe acest pământ. Am avut o viață trăită cu adevărat: pușcării, viață intensă, viață care măsoara suflarea și răsuflarea zi de zi, clipă de clipă chiar. Deci te obliga să iei o atitudine. Căci nu puteai să cedezi: era proba de credință sau de necredință. Nu te jucai. Dar nu m-am folosit așa, până în adâncul deliberativ al lucrurilor, ca la căpătâiul morților. Țipete...

sentimente omenești... muribunzii vedeau draci, așa cum știm că vin. Vedeau păcatele așa cum le-au făcut, nu cum le-au spovedit. Și vroiau sa le spovedească, dar nu mai puteau... Înapoi nu se mai putea, căci venise aia, moartea. Moartea nu vine să-i faci o cafea. Vă dați seama ce spaimă era, că erau suflete trezite acum, înainte de moarte, și intrau într-un necunoscut și începeau să apară toate așa cum ni se arată în Scripturile divine. Spune așa un Sfânt Părinte: „Aș vrea să înțelegeți: dacă chinurile iadului sunt la nivelul chinurilor din ziua morții, este destul”. Este groaznic. Și uite, toți doreau să mai trăiască o zi. Și zicem noi, care ne scaldăm în ani: „Ce faci într-o zi?” Nu într-o zi, într-o clipă poți să faci mult! Că Dumnezeu n-are nevoie de cuvintele noastre, are nevoie de inima noastră. Și putem să I-o dăm într-o clipă.

S.G. – Dacă le spunem tinerilor că „nu este bine să aibă legături trupești înainte de căsătorie” unii încep să râdă, și să zică: „ei, asta era acum o sută de ani”. În aceste condiții, ce le puteți spune acestor tineri?

P.A.P. - Aici să fie foarte atenți părinții duhovnici! Să nu fie de partea lor când zic: „mi-a spus părintele cutare, că pot să... “. Și în acest fel ei își susțin punctul lor de vedere erotic. Au nevoie de un sprijin, de un cuvânt, de girul unui cleric. Înțelegeți? Nu stăm de vorbă. Uite, eu chiar azi am avut o discuție: i-a spus doctorul la o tânără că, dacă păstrează sarcina, moare sigur. Eu i-am zis: „mori pe datoria supremă de mamă, că te-așteaptă viața veșnică, fericită”. „Asta n-o fac, nu se poate”, a răspuns. Vedeți, vroia să facă avort cu aprobarea unui cleric, dacă se poate unul cu nume și renume. Nu! Doctorii n-au nici o autoritate; ei vor să trăiești aici, dar eu vreau să trăiești dincolo, în veșnicie. Va să zică, avem ce să le spunem. Să trăiască creștinește! Vreau să vă spun că nu-i de glumă dacă nu te-astâmperi. Se pot întâmpla lucruri îngrozitoare, de nedescris, cum am chiar acum un caz. Vrei, nu vrei, trăiește viața așa cum a ordonat-o Dumnezeu. și cum o propovăduiește Biserica și gata. Cel care nu se luptă cu patimile nu cunosc bucuria biruinței duhovnicești. Nu o cunosc. Acum nu-i un alt Iisus Hristos, deosebit de Cel din vechime. Nu putem să schimbăm învățătura lui Dumnezeu după cum ne convine. Același Hristos, cu întregimea învățaturii Lui, rămâne peste toate veacurile.

S.G. - Din punct de vedere duhovnicesc, cum vedeți viitorul țării noastre?

P.A.P. - Este o întrebare îndrăzneată și o să fie un răspuns sfios. Eu, personal, judec după inima mea, văd o mare răspundere, văd un mare răspuns pe care nu-l poate da decât Țara Românească în lume, cândva. Consider că în România este cea mai adecvată viață, răsuflare și suflare, după Scriptură. România este milostivă și nu duce un război de distrugere, ci numai de avanpost, de apărare. Tocmai poziția Scripturii. România o văd având o mare misiune în lume. Sigur că nu din punct de vedere economic numaidecât, ci din punct de vedere mântuitor numaidecât. Și, asta contează: Că Dumnezeu rabdă, rabdă, dar și înainte apucă. Și noi, care vedem lucrurile acestea, la întrebarea asta îndrăzneată răspundem: suntem români și cum să nu văd o fericire pentru țara mea? Nu pentru că-i țara mea, ci pentru că sunt într-un cadru adecvat Scripturii, Chiar dacă există și căderi, Scriptura este trăită de români. Românul înțelege de ce-ai întins mâna. În Occident nu se mai pune problema în același duh. Vin foarte mulți să mă întrebe: „să plec în străinătate”? „Pleacă. Dar să știi că ai terminat cu Ortodoxia!” Pentru că acolo sunt anumite raționamente, este o goană după bani, este o altă lume. Să trăiască, n-am nimic de zis. Îi înțelegem. Dar asta nu trebuie să ne interzică să spunem adevărul. O mare misiune duhovnicească va avea România. Asta-i părerea mea. Trăim sau nu trăim, dar vom vedea că așa este.

S.G. - Dacă ar fi să le adresați acum un sfat, un cuvânt tinerilor, ce le-ați spune?

P.A.P. - Uite ce le spun: tinerilor, dati-mi mie tinerețea voastră dacă nu știți ce să faceți cu ea. Acesta este răspunsul.

S.G. - Acestea fiind zise, vă mulțumesc foarte frumos, Preacuvioase Părinte Arhimandrit, dorindu-vă să aveți parte, în continuare, de multă sănătate, de mult spor și de multe împliniri duhovnicești!...

Interviu realizat de Stelian Gomboș